

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 2/05-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. januára 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Petra Kováčika, bytom T., t. č. vo väzbe v L., zastúpeného advokátom JUDr. K. B., N., vo veci porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 5 Tp 103/2004 z 22. júla 2004 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 Tpo 79/04 z 12. augusta 2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Petra Kováčika o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. októbra 2004 doručená sťažnosť Ing. Petra Kováčika (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“)

sp. zn. 5 Tp 103/2004 z 22. júla 2004 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tpo 79/04 z 12. augusta 2004.

Ústavný súd 26. októbra 2004 vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov sťažnosti. Ústavnému súdu bolo 11. novembra 2004 doručené doplnenie sťažnosti s kópiami uznesení okresného súdu a krajského súdu.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol tak, že:

„rozhodnutím Okresného súdu v Trenčíne z 22. 7. 2004 sp. zn. 5 Tp 103/2004, ktorým bol obvinený Ing. Peter Kováčik podľa §-u 68 ods. 1 Tr. por. z dôvodov §-u 67 ods. 1 písmeno b)c) Tr. por. vzatý do väzby, ktorá sa začína dňom 19. 7. 2004 o 17.15 hod. a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby L. ako i rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne z 12. 8. 2004 sp. zn. 5 Tp 103/04, ktorým podľa §-u 148 ods. 1 písmeno c) Tr. por. sťažnosť obvineného Ing. Petra Kováčika bola zamietnutá,

- boli porušené práva Ing. Petra Kováčika nar. 2. 3. 1965 a zároveň tieto rozhodnutia ruší.

S poukazom na ust. článku 127 ods. 3 Ústavy priznáva sa Ing. Petrovi Kováčikovi nar. 2. 3. 1965 finančné zadosťučinenie v sume 100.000.- Sk.“

K skutkovému stavu v odôvodnení sťažnosti a v jej doplnení sťažovateľ uviedol, že je trestne stíhaný pre trestný čin podľa § 185 a) ods. 1 a § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona a na základe návrhu Krajskej prokuratúry v Trenčíne bol uznesením okresného súdu sp. zn. 5 Tp 103/2004 z 22. júla 2004 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 79/04 (sťažovateľ uvádza nesprávne sp. zn. 5 Tpo 79/04) z 12. augusta 2004 vzatý do väzby z dôvodov podľa § 67 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku (ďalej aj „Tr. por.“). Jeho väzba začala 19. júla 2004. Uvedené dôvody väzby sa v napadnutom uznesení okresného súdu opierali podľa sťažovateľa iba o to, že *„ návrh prokurátorky je dôvodný..., a je dôvodná obava, že obvinený bude pôsobiť na spoluobvinených, svedkov a ďalšie osoby, ktoré sa na páchaní trestnej činnosti podieľali alebo že bude inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, ničiť dôkazy vzťahujúce sa na firmy prevedené na ešte doposiaľ nestotožnené osoby. V ďalšom dokazovaní bude potrebné*

vypočutie množstva svedkov a je preto obava u obvineného Ing. Petra Kováčika, že bude zakrývať a ničiť dôkazy vo vzťahu k vyšetrovacím úkonom na svojom pracovisku sám, alebo prostredníctvom ďalších pracovníkov daňového úradu, ktorí doposiaľ neboli vypočutí. Čo sa týka dôvodu väzby podľa §-u 67 ods. 1, písmeno c) Tr. por. dospel súd k záveru, že je daná dôvodná obava, že by obvinený pokračoval v trestnej činnosti, resp. vykonal trestné činy, ktoré pripravoval, nakoľko organizovaná skupina vytvorila za účelom páchania trestnej činnosti väzby na orgány štátnej správy, je dôvodný predpoklad, že ešte v súčasnosti existujú uplatnené požiadavky na vyplatenie nadmerných odpočtov DPH a je zrejmé, že existujú fiktívne faktúry za účelom zníženia daňových povinností.“

Proti citovanému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej uviedol, že v danom prípade nie sú dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, pretože vo veci neboli preukázané „konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu, že budem pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených, prípadne, že budem pokračovať v trestnej činnosti“.

Ďalej uviedol, že „v súčasnej dobe došlo k rozhodnutiu o zmene štátnozamestnaneckého pomeru, čo prakticky znamená, že počas platnosti tohto rozhodnutia nemôžem vykonávať prácu, ktorá ma podľa súdu zakladať obavu, že v trestnej činnosti budem pokračovať“.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu súdu prvého stupňa, podľa sťažovateľa vyplýva, že „podľa odvolacieho súdu sú dané dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) a c) Tr. por. a plne sa stotožňuje s názorom prvého stupňa. V danom prípade je potrebné môj návrh posúdiť podľa čl. 17) Ústavy ...“.

Namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu a bezpečnosť podľa čl. 17 ods. 5 ústavy sťažovateľ odôvodnil tým, že „... ani v jednom z rozhodnutí nie je uvedená konkrétna skutočnosť odôvodňujúca obavu, či už môjho pôsobenia na svedkov alebo spoluobvinených alebo odôvodňujúca, že budem pokračovať v trestnej činnosti. Takýmito

konkrétnymi skutočnosťami sa podľa komentára k trestnému poriadku rozumejú také konkrétne skutočnosti, ktoré reálne odôvodňujú takúto obavu. Súd musí vo svojom odôvodnení túto obavu konkretizovať. V danom prípade návrh prokuratúry všeobecne uvádza určité skutočnosti, ktoré v konečnom dôsledku ako odôvodnenie prokurátorského návrhu obsahuje aj prvostupňové rozhodnutie. Zásadne však v tomto rozhodnutí absentuje konkrétne odôvodnenie dôvodu väzby ako ho vidí súd. Samotné zdôvodnenie mojej väzby tým, že som členom organizovanej skupiny, že budem pôsobiť na spoluobvinených a svedkov ničiť dôkazy je nič nehovoriaciou fádnu argumentáciou. V odôvodnení tohto uznesenia sa uvádza, že bude potrebné vypočuť množstvo svedkov a je preto obava, že budem zakrývať a ničiť dôkazy. Už táto samotná skutočnosť je v rozpore s tým čo má na mysli zákonodarca. Zákonodarca mal na mysli konkrétnu skutočnosť, pred aplikáciou ustanovenia §-u 67 Tr. por. Pritom nepostačuje len termín obavy ale musí sa tu jednať o konkrétnu skutočnosť v čase pred rozhodnutím o väzbe. Napadnuté uznesenie žiadnu takúto konkrétnu skutočnosť neuvádza.

Čo sa týka dôvodov väzby podľa §-u 67 ods. 1 písmeno c) Tr. por. opäť súd konkrétne skutočnosti neuvádza, vychádza z názoru, že existujú uplatnené požiadavky na vyplatenie nadmerných odpočtov DPH. Ja som predložil súdu rozhodnutie o zmene štátnozamestnaneckého pomeru - zaradenie mimo činnnej štátnej služby. Súd prvého stupňa toto správne rozhodnutie obišiel tým, že v čase jeho rozhodovania ešte nebolo právoplatné. Odhliadnuc od toho, že toto rozhodnutie je vykonateľné dňom jeho vyhotovenia následne som predložil - ešte pred rozhodovaním odvolacieho súdu takéto právoplatné rozhodnutie. V praxi to znamená toľko, že nesmiem vstúpiť na daňový úrad. Aplikácia tohto rozhodnutia je použiteľná do skončenia trestného konania. Znamená to, ale že v čase, keď už súd prvého alebo druhého stupňa o veci rozhodoval bolo jasné, že nebudem mať možnosť rozhodovať o uplatnených požiadavkách na vyplatenie nadmerných odpočtov a podobne. Podčiarkujem však aj tú skutočnosť, že aj v tomto prípade absentuje konkrétna skutočnosť, odôvodňujúca takúto obavu“.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podmienky konania o sťažnostiach upravujú ustanovenia § 49 až 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie niektorej z týchto podmienok je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh vrátane sťažnosti predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o väzobné súdy rozhodujúce v trestnom prípravnom konaní) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu

a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy uzneseniami okresného súdu sp. zn. 5 Tp 103/2004 z 22. júla 2004 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 79/04 z 12. augusta 2004.

Z konštantnej rozhodovacej činnosti a judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 122/03) vyplýva, že v konaní pred ústavným súdom sťažovateľ môže uplatniť ochranu základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy len vtedy, ak ho nechráni iný súd, a to len v rozsahu svojej ústavnej právomoci podľa čl. 142 ods. 1 ústavy. Ďalej musí ísť o porušenie základného práva alebo slobody, ktoré súvisí s tým, že osoba bola vzatá do väzby bez zákonom uznaného a v odôvodnení všeobecného väzobného súdu uvedeného dôvodu opretého o konkrétne skutkové okolnosti (II. ÚS 76/02), resp. musí ísť o reálnu možnosť porušenia základného práva alebo slobody, ktorú by ústavný súd mohol preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Ústavný súd je oprávnený skúmať, či všeobecný súd rešpektoval zákonné predpoklady na uvalenie väzby ustanovené Trestným poriadkom a či jeho rozhodnutie vychádzalo zo skutkových dôvodov. Ak všeobecný súd zákonné postupy dodržal, nemožno podľa názoru ústavného súdu vstupovať do jeho právomoci iba kvôli preskúmaniu jeho myšlienkových úvah a hodnotení o existencii alebo neexistencii skutkových okolností odôvodňujúcich obmedzenie osobnej slobody vzatím do väzby. Taktiež platí, že ak všeobecný súd dôjde k záveru, že prepustením obvineného na slobodu by mohlo byť

zmarené alebo sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, taký záver nie je preskúmateľný ústavným súdom, ak inak nedošlo k porušeniu ústavnoprocených princípov, ktoré upravujú také obmedzenie osobnej slobody, akým je väzba v trestnom konaní. Vstupovanie ústavného súdu do procesu vzatia obvineného do väzby z iných dôvodov ako pre porušovanie ústavných princípov nemá opodstatnenie ani preto, že vzatie do väzby a nadväzne aj skúmanie dôvodov väzby je ústavne prijateľným spôsobom zabezpečené zákonným oprávnením obvineného žiadať o prepustenie z väzby kedykoľvek, najmenej každých štrnásť dní od právoplatnosti predchádzajúceho rozhodnutia o takej žiadosti. Navyše, povinnosťou súdov je skúmať v každom období trestného stíhania, či dôvody väzby trvajú alebo sa zmenili, a tento prístup sa podľa zákona uplatňuje v celom trestnom konaní (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 124/03).

Všeobecné súdy sú garantom dodržiavania týchto ústavných princípov. Rešpektovanie týchto princípov musia vyjadriť vo všetkých rozhodnutiach i opatreniach súvisiacich s väzbou obvinenej osoby tak, aby ich rozhodnutia a opatrenia vo väzobných veciach boli preskúmateľné najprv v konaní pred opravným súdom a potom aj v konaní pred ústavným súdom, ktorý je oprávnený a povinný preskúmať existenciu dôvodov väzby v súlade s ich zákonným vymedzením, či sú tieto dôvody opreté o konkrétne okolnosti, ktoré musia byť uvedené v odôvodnení každého rozhodnutia vo väzobnej agende a tvoria základ pre záver o ich subsumovaní pod konkrétny zákonný dôvod väzby, v posudzovanom prípade pod § 67 ods. 1 písm. b) a c) Tr. poriadku.

Z príloh k sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ bol vzatý do väzby na základe uznesenia okresného súdu sp. zn. 5 Tp 103/2004 z 22. júla 2004 z dôvodov uvedených v § 67 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tpo 79/04 z 12. augusta 2004 tak, že ju zamietol.

Z uznesenia okresného súdu vyplýva, že:

„Súd po preskúmaní návrhu prokuratúry ako aj celého vyšetrovacieho spisového materiálu, pripojeného k spisu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 2 Tp 91/2004 a ITP príloh zistil, že návrh prokurátorky je dôvodný a preto mu vyhovel v celom rozsahu. Z doposiaľ vykonaného vyšetrovania je zrejmé, že obvinený je členom organizovanej skupiny, ktorá sa dopúšťala trestnej činnosti, konkrétne trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, 5 Tr. zákona a je daná dôvodná obava, že obvinený bude pôsobiť na spoluobvinených, svedkov a ďalšie osoby, ktoré sa na páchaní trestnej činnosti podieľali, alebo že bude inak mariť objasňovanie skutočností, závažných pre trestné stíhanie, napr. ničiť dôkazy vzťahujúce sa na firmy prevedené na ešte doposiaľ nestotožnené osoby. V ďalšom dokazovaní bude potrebné vypočutie množstva svedkov a je preto obava u obvineného Ing. Petra Kováčika, že bude zakrývať a ničiť dôkazy vo vzťahu k vyšetrovacím úkonom na svojom pracovisku sám, alebo prostredníctvom ďalších pracovníkov daňového úradu, ktorí doposiaľ neboli vypočutí.

Čo sa týka dôvodu väzby podľa § 67 ods. 1 písm. c) Tr. por. dospel súd k záveru, že je daná dôvodná obava, že by obvinený pokračoval v trestnej činnosti, resp. vykonal trestné činy, ktoré pripravoval, nakoľko organizovaná skupina vytvorila za účelom páchania trestnej činnosti väzby na orgány štátnej správy, je dôvodný predpoklad, že ešte v súčasnosti existujú uplatnené požiadavky na vyplatenie nadmerných odpočtov DPH a je zrejmé, že existujú fiktívne faktúry za účelom zníženia daňových povinností.“

Z uznesenia krajského súdu vyplýva, že:

„Krajský súd na podklade podanej sťažnosti preskúmal podľa § 147 ods. 1 Tr. por. správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia i konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že sťažnosť obvineného nie je dôvodná.

Zistenia sudkyne okresného súdu a z nich vyvodený záver, podľa ktorého u obvineného Ing. Petra Kováčika je na podklade doteraz vykonaných dôkazov dané nielen dôvodné podozrenie, že skutky, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie a ktoré boli právne posúdené ako trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. a trestný čin podvodu podľa § 250

ods. 1, 5 Tr. zák., spáchal, ale že sú dané tiež konkrétne skutočnosti odôvodňujúce jeho vzatie do väzby z dôvodov uvedených v ustanovení § 67 ods. 1 písm. b), c) Tr. por., sú vecne správne a v napadnutom uznesení náležite odôvodnené. Povaha trestných činov, pre ktoré je obvinený dôvodne stíhaný, spôsob, akým mali byť podľa doterajších zistení spáchané, ako aj ďalšie okolnosti, na ktoré poukázala sudkyňa okresného súdu v odôvodnení napadnutého uznesenia, tvoria aj podľa zistenia krajského súdu konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu z následkov uvedených v ustanovení § 67 ods. 1 písm. b), c) Tr. por. a zakladajú u obvineného Ing. Petra Kováčika dôvody väzby podľa citovaného zákonného ustanovenia.“

Ústavný súd preskúmal obsah oboch rozhodnutí väzobných súdov z hľadiska ústavných kritérií a dospel k názoru, že všeobecné súdy rozhodovali o väzbe sťažovateľa na základe existencie skutkových zistení a konkrétnych skutočností postačujúcich pre záver, že sú dané dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) a c) Tr. poriadku. Tieto skutkové zistenia v spojení s konkrétnymi skutočnosťami, ako aj zákonné dôvody väzby uviedli v odôvodnení svojich rozhodnutí spôsobom, ktorý sa nedá označiť ako vnútorne rozporný alebo odporujúci požiadavkám Trestného poriadku na odôvodnenie uznesení.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že oba väzobné súdy sa podrobne oboznámili s celým spisovým materiálom vzťahujúcim sa na vznesené obvinenie a vychádzali z toho, že vyšetrowanie veci vo vzťahu k obvineniu sťažovateľa je iba v počiatočnom štádiu a dosiaľ produkované dôkazy nachádzajúce sa vo vyšetrowacom spise v čase rozhodovania okresného súdu aj krajského súdu nerozptyľujú vo vzťahu k sťažovateľovi ani ďalším spoluobvineným podozrenie zo spáchania skutkov, za ktoré sú trestne stíhaní. Tým je daná aj dôvodnosť väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) a tiež c) Tr. poriadku.

Sťažnosť neobsahuje také tvrdené porušenie ústavnoprocených princípov obmedzenia osobnej slobody väzbou, ktorých reálnosť porušenia by bolo možné posudzovať po jej prijatí na ďalšie konanie. Všeobecné súdy sa v dostatočnej miere vysporiadali so skutočnosťami, ktoré sťažovateľ v konaní pred nimi uplatnil, a sťažovateľ

dostal na svoje námietky primeranú, zákonu (Trestnému poriadku) a ústave zodpovedajúcu odpoveď v odôvodneniach napadnutých rozhodnutí. Podľa názoru ústavného súdu nie je potrebné, aby odôvodnenia väzobných súdov dávali odpoveď na každú námietku obsiahnutú v sťažnostiach obvinených, postačuje, ak tieto odôvodnenia obsahujú odpoveď na zásadné otázky, ktoré majú vplyv na rozhodnutie o vzatí do väzby v súlade s vymedzenými ústavnými princípmi.

Ústavný súd pripomína, že na záver o príčinnej súvislosti medzi napadnutými uzneseniami a porušením čl. 17 ods. 5 ústavy v žiadnom prípade nepostačuje tvrdenie o tom, že všeobecné súdy vo väzobnom konaní nechránili toto základné právo v súlade s predstavou sťažovateľa. Sťažovateľ súčasne nie je oprávnený požadovať, aby ústavný súd opakoval alebo nahradzoval činnosť prvostupňového súdu alebo opravného súdu o rozhodovaní o väzbe.

Ústavný súd zistil z uznesení predložených sťažovateľom, že všeobecné súdy (okresný súd a krajský súd) postupovali pri uvalovaní väzby na sťažovateľa v súlade s vymedzenými ústavnoprocесnými princípmi a ustálenou súdnou praxou všeobecných súdov a ich rozhodnutia nie sú v žiadnej reálnej spojitosti s tvrdým porušením čl. 17 ods. 5 ústavy, a preto dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená.

Pretože došlo k odmietnutiu sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní, ústavný súd už nerozhodoval o návrhu sťažovateľa, ktorým sa domáhal zrušenia napadnutých uznesení okresného súdu a krajského súdu, rovnako tak ani o návrhu na priznanie „*finančného zadosťučinenia*“.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. januára 2005